

Vergaderjaar 1988–1989 Nr. 187

19574

Wijziging van bepalingen die verband houden met de persoonlijke verschijning van partijen in civiele procedures

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR JUSTITIE¹

Vastgesteld 21 maart 1989

Het voorbereidend onderzoek gaf aanleiding tot het formuleren van de volgende opmerkingen en vragen.

De leden van de **C.D.A.**-fractie hadden met belangstelling van dit wetsvoorstel kennis genomen. Zij wilden bij een aantal kwesties stilstaan.

Deze leden attendeerden erop dat van hun zijde bij de behandeling in de Eerste Kamer op 1 december 1987 van het wetsvoorstel nieuwe regeling van het Bewijsrecht in Burgerlijke Zaken (10 377) stil werd gestaan bij de zogenaamde exhibitieplicht in het geding zoals neergelegd in het vroegere artikel 1923 BW. Ingevolge dit artikel kon de rechter een partij bevelen aan beide partijen gemeen zijnde stukken over te leggen die zij onder zich heeft. Blijkens het gestelde in de Memorie van Toelichting werd besloten om voormeld artikel te schrappen, omdat er geen behoefte aan zou bestaan. Van de kant van de aan het woord zijnde leden werd er toen reeds op gewezen dat in het hier aan de orde zijnde wetsvoorstel een nieuwe bepaling werd voorgesteld die in een bepaald opzicht verder gaat dan het oude artikel 1923 BW. Indien in een procedure een comparitie van partijen zal plaatsvinden, opent dit wetsvoorstel immers de mogelijkheid om partijen te verplichten bescheiden over te leggen die op de zaak betrekking hebben, ook als het daarbij zou gaan om niet aan beide partijen gemeen zijnde stukken. Acht de minister dit nu een wel overwogen stelsel? Waarom is de exhibitieplicht in het geding enkel beperkt tot procedures waarin een comparitie van partijen plaatsvindt?

In het wetsvoorstel is voorzien dat de rechter uit het niet voldoen aan een bevel tot het overleggen van bescheiden, de gevolgtrekking kan maken die hij geraden zal achten. Betekent een en ander dat de rechter aan een zodanige weigering een feitelijk vermoeden kan ontlenuen? Indien dat laatste het geval is, attendeerden deze leden erop dat het nieuwe bewijsrecht weliswaar het vermoeden als bewijsmiddel niet meer noemt, doch op bladzijde 9 van de Memorie van Toelichting van wetsvoorstel 10 377 wordt gesteld «van rechterlijke vermoedens niet behoeft te worden gerept, aangezien de rechter vrijelijk aan ieder gegeven in het geding de bewijskracht kan hechten die hem goedgeeft, tenzij de wet

¹ Samenstelling:

Leden: Wagemakers (CDA), voorzitter, Glasz (CDA), Fleers (CDA), Mastik-Sonneveldt (PvdA), Mw. J. H. B. van der Meer (PvdA), Van Veldhuizen (PvdA), Heijne Makkreel (VVD), Talsma (VVD), Glastra van Loon (D66) Barendregt (SGP), De Gaay Fortman (PPR), Vogt (PSP), Schuurman (RPF), Mw. Bolding (CPN), Van der Jagt (GPV).

anders bepaalt». Met Mr. S. V. Langeveld in zijn artikel Recht op stukken NJB 1986 nummer 1369 vroegen deze leden zich af of een en ander niet tot een uitvoerige jurisprudentie zal leiden over de vraag of de rechter terecht bepaalde feiten als vaststaand heeft aangenomen, nadat hij met een bepaald vermoeden rekening heeft gehouden.

Op basis van het artikel van Mr. S. V. Langeveld namen de aan het woord zijnde leden voorts kennis van de terzake relevante bepalingen van het Belgische wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. De betreffende regeling lijkt met name meer doordacht omdat zij niet bij voorbaat beperkt is tot bepaalde typen procedures en voorts een duidelijke omschreven sanctie kent op het niet voldoen aan het rechterlijke bevel.

Deze leden wilden voorts nog stilstaan bij de formele status van bescheiden die in verband met de comparitie van partijen aan de rechter en in afschrift aan de wederpartij zijn toegezonden. Maken die bescheiden daardoor automatisch onderdeel uit van het betreffende procesdossier en wordt daartoe de brief gericht aan de rechter met daarbij gevoegd die bescheiden, aan het procesdossier toegevoegd, of dienen die bescheiden daartoe officieel gevoegd te worden bij het proces-verbaal van de comparitie van partijen dan wel nadien bij akteverzoek of als producties gevoegd bij een latere conclusie, in het geding gebracht te worden.

In verband met het voorgestelde artikel 141a vroegen deze leden zich nog af of de termijn van ten hoogste 14 dagen nadat de betreffende conclusie is voorgedragen, ook in vakantieperioden van Rechtbanken wel haalbaar is.

De voorzitter van de commissie,
Wagemakers

De griffier van de Commissie,
Dijkstra-Liesveld